

Kostanecki, Stanisław

Biblioteka im. Zielińskich TNP otrzymała status biblioteki naukowej

Notatki Płockie 16/1-60, 37-38

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Biblioteka im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego otrzymała status biblioteki naukowej

STANISŁAW KOSTANECKI

W „Monitorze Polskim” (nr 11) z dnia 23 lutego 1971 r. została ogłoszona m. in. Uchwała nr 32 Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1971 r. (pozycja nr 89), zmieniająca uchwałę*) z dnia 20 sierpnia 1968 r. w sprawie ustalenia wykazu bibliotek zaliczonych do bibliotek naukowych.

Uchwała ta, podpisana przez Prezesa Rady Ministrów Piotra Jaroszewicza, włączyła do wymienionego wykazu pominięte w 1968 roku: Bibliotekę Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Bibliotekę im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego. W ten sposób biblioteki dwóch najstarszych towarzystw naukowych w Polsce: płockiego (1820 r) i poznańskiego (1857 r.) otrzymały tzw. status bibliotek naukowych.

Obie biblioteki miały charakter naukowy już od początków swej działalności: płocka — od czasów Królestwa Kongresowego, poznańska — jeszcze pod zaborem pruskim. W ciągu wielu lat swej działalności charakter ten utrzymały i rozwinęły. Podkreślił to ostatnio w Przeglądzie Bibliotecznym (1969 nr 2—3) Bernard Olejniczak w artykule „Biblioteki towarzystw naukowych w świetle nowej ustawy o bibliotekach”, pisząc o przesłankach podjęcia decyzji w sprawie nadania statusu biblioteki naukowej, że „warsztat pracy naukowej, stan i kwalifikacje personelu, potrzeby społeczne oraz aktualny i potencjalny zakres oddziaływania, to wszystko właśnie w bibliotekach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Towarzystwa Naukowego Płockiego było od lat zweryfikowane i stale na nowo sprawdzane w praktyce dnia codziennego”.

Od lat też w informatorach bibliecznych i w urzędowych statystykach obie biblioteki były wymieniane jako naukowe. Czyniły to m. in. „Informator Nauki Polskiej” oraz międzynarodowy informator bibliotek w języku angielskim: „International Library Directory”.

Biblioteka im. Zielińskich TNP liczy (według stanu z 31 grudnia 1970 r.) ponad 125 tysięcy woluminów, jest więc największą biblio-

teką w województwie warszawskim. Ma charakter ogólnonaukowy, gdyż posiada zbiory z wielu dziedzin nauki (z przewagą humanistyki). Specjalnością jej są zbiory dotyczące Płocka i Mazowsza. Posiada ponad 12.000 starodruków (XV—XX wiek) i cenne rękopisy, poczynając już od średniowiecza. Między innymi w zbiorach znajdują się pergaminowe przywileje z podpisami królów polskich, autografy sławnych ludzi: Frycza Modrzewskiego, Kościuszki, Jarosława Dąbrowskiego, Elizy Orzeszkowej i innych, jedyna w kraju kolekcja sztychów Goyi „Caprichos”, pergaminowy statut Łaskiego z 1506 r., pierwsze wydanie dzieła Kopernika „De revolutionibus orbium coelestium” itp.

Biblioteka uzupełnia swe zbiory, opracowuje zgodnie z zaleceniami dla bibliotek naukowych, konserwuje i udostępnia na miejscu i wypożyczaniu międzybibliotecznym. Liczba odwiedzin w czytelni-pracowni wynosi rocznie około 10 tysięcy czytelników: z Płocka, z województwa warszawskiego i z innych części kraju, a także z zagranicy. Zbierają oni i opracowują materiały do prac naukowych, doktorskich, magisterskich i w związku ze studiami i kształceniem się.

Biblioteka udziela informacji bibliecznych i bibliograficznych, ustnych i pisemnych, urządza wystawy i pokazy książek, wykłady i pogadanki. Odwiedzają ją wycieczki miejscowe, krajowe i zagraniczne. W roku 1970 było ich 87. W roku tym zapoznali się z działalnością Towarzystwa i jego zbiorami wybitni przedstawiciele władz, nauki i kultury, tak z kraju, jak i z zagranicy. 15 stycznia 1971 r. I Sekretarz KC PZPR Edward Gierek podczas swego pobytu w Płocku odwiedził także Towarzystwo Naukowe Płockie, gdzie m. in. obejrzał z zainteresowaniem „białe kruki” Biblioteki im. Zielińskich.

W okresie powojennym pracownicy Biblioteki prowadzili liczne prace badawcze i opublikowali około 200 prac i artykułów naukowych i popularnonaukowych z różnych dziedzin w wydawnictwach miejscowych i krajowych m. in. w „Roczniku Biblioteki Narodo-

*) Uchwała nr 269 Rady Ministrów (Monitor Polski nr 36, poz. 253).

wej”, w „Przeglądzie Bibliotecznym”, w „Przeglądzie Historycznym”, w „Meandrze”, w „Polskim Słowniku Biograficznym”, w kwartalniku „Notatki Płockie” i w „Roczniku Mazowieckim”. Uczestniczyli także jako autorzy w będących w druku wydawnictwach: „Słownik Biograficzny pracowników książki polskiej” i w monografii historycznej „Dzieje Płocka”. Współpracowali również z katalogami centralnymi Biblioteki Narodowej, z placówkami Polskiej Akademii Nauk, a także z Polskim Radiem i Telewizją.

W lipcu 1969 r. zespół pracowników Biblioteki otrzymał wojewódzką nagrodę kulturalną za osiągnięcia w dziedzinie gromadzenia zbiorów naukowych o Mazowszu i ich popularyzację. W czerwcu 1970 r. szereg pracowników Biblioteki w czasie uroczystości jubileuszowych TNP otrzymało odznaczenia państwowe i wojewódzkie.

*

Wspomniana wyżej uchwała Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1968 r. ustalająca wy-

kaz bibliotek zaliczonych do bibliotek naukowych nie uwzględniła bibliotek towarzystw naukowych. W związku z tym Zarząd Towarzystwa Naukowego Płockiego już pod koniec 1968 r. podjął starania, by włączyć do wymienionego wykazu Bibliotekę im. Zielińskich. Starania te, poparte przez Wydział Kultury Prezydium Wojew. Rady Narodowej przez Departament Pracy Kulturalno-Oświatowej i Bibliotek Ministerstwa Kultury i Sztuki, przez Biuro Wydawnictw i Bibliotek Polskiej Akademii Nauk i Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich — osiągnęły swój pomyślny wynik, gdyż cytowana Uchwała Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1971 r. formalnie zaliczyła Bibliotekę im. Zielińskich TNP do bibliotek naukowych, włączając ją do ich sieci ogólnokrajowej. Akt ten, otwierający nowe perspektywy rozwoju przed płocką biblioteką, a także zarysowujący większe szanse zawodowe przed jej pracownikami, wypada zanotować jako ważne wydarzenie w kronice kulturalnej Płocka i jako jeden z pięknych owoców jubileuszu 150-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Powołanie w Płocku Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie

Dnia 1 lutego 1971 r. Plenum Miejskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu powołało Płocki Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie obejmujący 21 członków, reprezentantów wszystkich środowisk Płocka. Oto jego skład:

Henryk Dyrda — Sekretarz KMiP PZPR — Przewod. Komitetu, Kazimierz Janiak — Przewodniczący PMRN — Z-ca Przew. Kom., Bolesław Witkowski — Przewodniczący MKFJN — Z-ca Przew. Kom., Józef Piotrowski — działacz społeczny — Sekretarz, Tadeusz Siwek — Dyrektor O/PKO — Skarbnik i członkowie: Aleksander Brach — Robotnik MZRiP, poseł Ziemi Płockiej, Kazimierz Ciarka — Sekretarz KZ PZPR w MZRiP, Ignacy Chmiel — Robotnik z „Mostostalu”, Jakub Chojnacki — Prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego, Andrzej Gajewski — Kierownik Filii Polit. Warszawskiej, Teresa Kowalska — Sekretarz Zarz. Pow. Ligi Kobiet, Stanisław Krzysztofik — Prezes Pow. Komitetu SD, Janusz Mielcarek — Przewodniczący ZPiM ZMS, Stanisław Malinowski — Sekretarz MKFJN, Sekretarz PMRN, Antoni Rogucki — Dyrektor PBP „Petrobudowa”, Wa-

claw Sankowski — Redaktor „Petroecha”, Marian Sołtysiak — Dyrektor Muzeum Mazowieckiego, Jan Szumański — Prezes O/ZNP, Marian Szymczyk — Przewodniczący PKZZ, Jan Wańkiewicz — Sekretarz Propagandy KMiP PZPR, Henryk Wójcik — Komendant Hufca ZHP.

Zwrócono się z apelem do mieszkańców Płocka o włączenie się do dzieła odbudowy Zamku Królewskiego, symbolu państwowości polskiej. Zamek powstanie dzięki wspólnemu wysiłkowi całego narodu. Płocczanie, którzy już nieraz dawali przykład swego patriotyzmu i wzorowej obywatelskiej postawy, nie będą szczędzić pracy i środków pieniężnych dla poparcia tej szlachetnej i patriotycznej inicjatywy. Wysiłkiem całego narodu podniesiemy z gruzów wielką, historyczną pamiątkę — pomnik łączący przeszłe, współczesne i przyszłe pokolenia.

Wszelkie wpłaty pieniężne przyjmują w Płocku wszystkie placówki pocztowe, Oddział PKO i jego agencje na konto Oddziału PKO w Płocku Nr 47-9-150.

Przewodniczący MKFJN
Bolesław Witkowski